

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A házasságtörés büntetése hajdan és most.

Irtá: K. Nagy Sándor. (Vége.)

A *francia büntető törvénykönyve* (Code pénal, mely 1810-ben jelent meg) szerint ugyanis:

„A férj által neje, vagy emez által férjén, elkövetett gyilkosság nem menthető, ha a férj, vagy feleségnek, ki a gyilkosságot elköveti, élete ugyanazon pillanatban, midőn a gyilkosság megtörtént, veszélybe döntve nem volt. Mindazonáltal házasságtörés esetén, a férj által neje, épen úgy, mint a bűntársan, azon pillanatban, midőn az őket a házastársi lakban tetten éri, elkövetett gyilkosság menthető. (324. §.)

Midőn a mentetés ténye bizonyíttatik: ha halál, örökös kényszermunka, vagy konkvülitésbüntetést maga után vonó büntény forog szóban: a büntetés 1—5 évig, ha bármely más büntényről van szó: hat naptól két évig terjedhető fogságra fog leszállíttatni. (325. §.)

A feleség házasságtörése csak férj által jelentethetik fel; még ezen szabadság is megszűnend, ha a férj a házastársi lakban ágyast tartand. (336., 339. §.)

A házasságtörésben marasztalt nő fogságbüntetést szenvedend legalább három hónapon, legfőlebb két éven át. A férjnek hatalmában álland ezen elítélés hatályát megszüntetni, nejeének visszafogadásában megegyezvén. (337. §.)

A házasságtörő nő bűntársa fogsággal fog büntettetni ugyanazon időtartamra és azonfelől 100—2000 franknyi bírsággal. A bűnrészességgel vádolt ellenében egyedüli bizonyítékul, a tettenérésen kívül, csak az fogadtathatik el, a mi a vádlottnak leveleiből, vagy más saját irataiból szerzi eredetét. (338. §.)

Pedig ez a *francia büntető törvénykönyve* 1810-ben jelent meg tehát későbbben, mint a nálunk érvényes, fenti törvények.

Es következésképpen az idők haladásával sem akartuk megváltoztatni a házastársak jogegyenlőségét a házasság tekintetében. Úgy, hogy ez a szellem lengette át azt az 1843-ban nagy elnök által készített *büntető javaslatot* is, melyhez, mint a bölcsesség forrásához, áhítattal fordulhatunk ma is a komoly és mély vizsgálódást kedvelő büntető jogászok.

Az 1843. évi büntető javaslat szerint:

A házasságtörésnek legnagyobb büntetése, ha azok, kik azt elkövették, mindketten házasságban élnek: hat hónapi fogság leendő; ha pedig az egyik fél nem házas: akkor a házastársnak büntetése csak négy hónapi fogságig, a nem házasfél pedig két hónapi fogságig terjedhet. (217. §.)

Házasságtörés miatt csak a házastársnak (akár férjnek, akár feleségnek) panaszára mozdíthatatik közkereset; sőt annak sem lesz joga közkereset mozdítását kívánni, ha mintán az elkövetett házasságtörést megtudta, azt házastársának megbocsátotta, vagy vele szabadakaratból tovább is szoros házassági viszonyban élt, vagy ha a házastársak már előbb ítélet által ágytól és asztaltól el voltak választva . . .

De nézzük tovább a törvényes szabályokat.

Az 1852. évi szeptember elsején életbe lépett *osztrák büntető törvénykönyve* a házasságtörésről következőleg intézkedik:

Házasságban élő személy, ki házasságtörést követ el, valamint a nem házas is, kivel házasságtörés követtetik el, kihágásban bűnös a 1—6 hónapi glani fogsággal, de a nő azon esetben szigorúbban büntetendő, ha az elkövetett házasságtörés miatt a születendő magzat törvényesége miatt kétség támadhat. (502. §.)

A házasságtörés, azon esetet kivéve, ha a házas személy a fajtalanossággal üzérkedik, hivatalból sohasem, hanem csak a *sértett* fél kívánságára vonathatik vizsgálat és büntetés alá. Sőt az a sincs többé ily követelésre jogosítva, ha a tudára esett sertes világosan megbocsátotta, vagy azon időtől fogva, midőn az tudomására lett, hat hét alatt az iránt panaszt nem emelt. (503. §.)

A már ítéletileg kimondott büntetés is elenyézik, mihelyt a *sértett* fél azt nyilvánítja, hogy a bűnössel ismét együtt kíván élni. De az ily nyilatkozat a már kimondott büntetést a bűntársakra nézve meg nem szünteteti. (503. §.)

Es most elérkeztünk ahhoz a törvényhez, mely lapunk olvasóira kötelező, míg a kakastollas kalapot viselik. Figyeljenek ide!

Az 1835. évi január 15-ikén kiadott *katolnai büntető törvény* szerint:

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket, Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközölköttek. Argyezék minden hangszerről külön küldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.

STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító, a m. kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

•Az oly házasság, a ki házasságtörést követ el, valamint azon házasság is, a kivel házasságtörés követik el: 1—6 hónapig terjedhető fogsággal, de a nő azon esetben szigorubbán büntetendő, ha az elkövetett házasságtörés miatt a születendő magzat törvényessége iránt kétség támadhat. (775. §.)

Mindazonáltal a házasságtörés — az alább következő 784. §. esetét kivéve — hivatalból soha sem, hanem csupán a sértett fél kívánatára vonható vizsgálat és büntetés alá. Sőt ez sinec többé ily követelésre jogosítva, ha a tudtára esett sértést határozottan megbocsátotta, vagy azon időtől fogva, midőn az tudomására jutott, hat hét alatt a miatt panaszt nem emelt. A már ítélelileg kimondott büntetés is elenyészik, mi helyt a sértett fél kinyilatkoztatja, hogy a bűnössel ismét együtt akar élni. De az ily nyilatkozat a már kimondott büntetést a büntársakra nézve nem szünteti meg. (776. §.)

Az említett 784. §. ezt mondja:

•Azon házasság személy, a ki fajtalansággal üzérkedik, a fentebb említett büntetés alá esik (1—3 hónapi fogság), épúgy, mint a nem házasság, habár a férj az iránt panaszt nem is tesz. Azon körülmény, hogy a gyalázatos üzletet folytató személy férjese, súlyosító körülménynek tekintendő. (784. §.)

•Ha a vizsgálatból kiderül, hogy a férj a nő gyalázatos üzletébe beleegyezett és a kereseten osztozott, vagy abból egyébként nyilván előnyt húzott, úgy ő 3—6 hónapig terjedhető szigorú fogsággal büntetendő, mely a körülményekhez képest súlyosítandó és ha a tettes közhivatalban vagy ellátásban van, el is bocsátandó. (785. §.)

Olyan esetekben, a mikor a házasságtörés csakis a sértett fél kívánságára vizsgálandó meg bűnvádilag, a sértett félnek szabadságában áll a vizsgálatot a főbűnös és a bűnrészesek ellen egyszerre, vagy azoknak csak egyike ellen is kérni és a vizsgálat folyama alatt üldözteségi jogát mind a két fél ellen érvényesíteni, vagy a vizsgálatnak egyik elleni megszüntetését és a másik ellen való folytatását kérni.

Ez a katonai törvény csak a szolgálat idejére szól, de az azt megelőző és ezt követő időre már a polgári büntető törvénykönyv, vagyis az 1878: V. t.-ez. rendelkezései irányadók. Ennek 245. §-a pedig ezt mondja:

•A házasságtörés, ha a miatt a házasságfelbontás, vagy az elválás jogerős ítélet által kimondatott: három hónapig terjedhető fogsággal büntetendő.

A házasság felbontása, vagy az elválás iránt nyújtott kereset félbeszakítja az elévülést; az elévülés azonban az ítélet jogerőre emelkedésekor újra kezdetét veszti.

A bűnvádi eljárásnak csak a sértett házastárs indítványára van helye.

A büntethetőség tehát arra alapul, hogy a házasság

jogerősen felbontott-e és épen a házasságtörés miatt bontatott fel? Tehát a házassági törvényben gyökerezik.

A házassági jogról szóló törvény (1894: XXXI. t.-ez.) 20. §-a szerint: •Tilos a házasságkötés azok között, a kiket a felbontó ítélet házasságtörés miatt az egymással való házasságkötéstől eltiltott. A király az igazságügy-miniszter előterjesztésére felmentvényt adhat.

76. §. A házasság felbontását kérheti az a házasságfél, kinek házastársa házasságtörést követ el.

85. §. A házasságtörés okából vétkesnek nyilvánított házastárs a felbontó ítéletben eltiltandó a házasságkötéstől azzal, a kivel a házasságtörést elkövette.

*

A házasságtörés miatt tehát felbontható a házasság és csak ez a felbontás ad jogot a bűnvádi panaszra...

Az elmondottakból az a nyilvánvaló, hogy a régi *szász* törvények szerint a házasságtörő asszony büntetésére is kiterjedt a férj büntető joga; a régi *római* és a *francia* büntető törvény szerint azonban csak akkor, ha azt a férj saját (t. i. a férj) lakásában érte tetten.

A mi törvényeinkben nincs erről intézkedés, nincs kimondva sehol, hogy a házasságtörő nő büntetését a férj bárhol is büntetlenül megölhetné. (Ámbár az esküdtek olyan esetben is mentettek fel megcsalt férjet, a midőn a férj két nap múlva lőtte le a büntésait, még pedig nem is a saját lakásában, hanem az utcán.)

Ha már most végigtekintünk a házasságtörés büntetésének változásán: lehetetlenség ki nem emelni azt az óriási különbséget.

A régi *szászok* gyalázatos kínok között (karóba húzva és élve eltemetve) végezték ki a házasságtörőt; a *mórvidéken* kemény fogság után vasban a templom elébe három vasárnapon egymás-után pellengérré állították ki; a régi *franciák* (a XVI.-ik században) pellengérré állítás után felakasztották és testét megégették; a régi *rómaiaknál* a férj a házasságtörő nő fejét kérhette; *Szent-László törvénye* szerint a férj megölhette házasságtörő nejét.

A XVIII.-ik század végén már nem tartották olyan főbenjáró bűnnek a házasságtörést, melyet halállal kellene büntetni, úgy hogy 1788-ban már elégnek tartották a házasságtörőnek a veréssel vagy az ideig való és a hőjt által megsúlyosított fogságát, még pedig az asszony nem kaphatott nagyobb verést harmincz ütésnél és ezt is csak ökör-inből készített ostorral, vagy vesszővel. Csak a francziák nem vonták meg még 1810-ben sem a férj ölési jogát házasságtörő nejének tettenkapása esetében; más esetben a büntetés három hónaptól két évig terjedhető fogság a házasságtörő nőre, míg büntetés a fogság elszenvedésén kívül még 100—2000 frank bírsággal is büntetettetik.

A legjobb órák,

legszolidabb órázerek, egyszerűtől a legdrágábbig, úgy készpénz, mint részletszámlára 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett, Arjegyzék ingyen!

A mi szelid büntető javaslatunk szerint a házasságban élő házasságtörő büntetése négy hónapig, a nem házasságban élő két hónapig terjedbető fogság lett volna. Az 1852. évi osztrák büntető törvény, valamint a katonai büntető törvény szerint már 1—6 hónapig terjedbető fogságra szállott le a házasságtörés büntetése. És a mi polgári büntető törvénykönyvünk még ezt is szigorúnak tartotta s csupán három hónapig terjedbető fogságban határozta meg a büntetést.

Tehát a halálbüntetés leszállt három havi fogságra.

Ugy-e, furcsán változnak az idők, felfogások és erkölcsök?

A mi már most azt a kérdést illeti: hogy hivatalból vagy magánvádra üldözendő volt-e a házasságtörés: a fentebbiek figyelmes olvasása után mindenki látja, hogy az összes törvények megegyeztek abban, miszerint idegen (személy vagy hivatal) ne avatkozzék bele az ilyen belső családi ügyekbe, bizza azt csak a magát sértve érző házastársra (régén csak a férjre). Vagyis mindenkor magánvádra üldözendő volt, sőt a panaszt vissza is lehetett vonni.

Most is magánindítványra üldözhető és pedig a házastársak bármelyikének indítványára. Sőt még az indítvány magában nem is elég, hanem bizonyítani kell, hogy a házasságtörés már a polgári bíróság által meg van állapítva.

Épen azért, ha a csendőrök neszét veszik a házasságtörésnek: ne tegyenek az ügyben egy lépést se, míg szabályszerű és nyilatkozattal ellátott magánindítvány nem terjesztetik elő a sértett részéről. Ekkor is tudakozzák ki:

1. Hogy a házasságtörés miatt panaszkodó fél törvényes házasságban élt-e a panaszlottal? Mert a közös-tartásban élő vadházastárs panaszszal fel nem léphet.

2. Kérje el a panaszostól a polgári törvényszéknek a házasságot felbontó ítéletét és vizsgálja meg, hogy jogerős-e az ítélet (vagyis végző ítélet-e?) és hogy a házasság a házasságtörés indokából bontatott-e fel? Mert ha más indokból bontatott fel: akkor nem lehet jogosan panaszt emelni a házasságtörés miatt.

3. Vizsgálja meg, hogy a házasságtörés elkövetésétől számított három hónap alatt benyújtotta-e a polgári bírósághoz a házasság felbontása vagy elválás kimondása iránti keresetet? Mert magánindítványra üldözendő vétség lévén a házasságtörés (Btkv 246. §. utolsó bekezdése) a Btkv 112. §. értelmében három hónap alatt terjesztendő a panasz, de mert a házasságtörés miatt — a törvény világos szavai szerint — csak a házasságnak házasságtörés miatti felbontása esetében lehet panaszt emelni: nyilvánvaló, hogy az ennek alapjául szolgáló keresetet is a cselekmény elkövetésétől számított három hónap alatt kell a házassági bírósághoz benyújtani; a később benyújtott kereset folytán ki-

mondhatják ugyan a házasságnak a házasságtörés miatti felbontását, de ez esetben bűnvádi panaszt már nem lehet emelni, mert a bűnvádi panasz alapjául szolgáló házassági válókereset, mely itt a bűnvádi panasz elővételét megakasztotta volna, olyan időben adatott be, a mely időben a bűnvádi panaszjog már elévült. (T. i. a házasság felbontása, vagy az elválás iránt benyújtott kereset félbeszakítja az elévülést).

4. Vizsgálják meg, hogy a bűnvádi feljelentés a házassági perben hozott ítéletnek jogerőre emelkedése után mennyi idővel tétetett meg? Mert az elévülési idő a házassági ítélet jogerőre emelkedése napján kezdődik s ha ettől a naptól számított három hónap alatt a bűnvádi feljelentés meg nem történik: az már nem fogadható el.

Ha így tesznek, a törvény helyes megértéséről tesznek tanúbizonyosságot s nem vesztek el az az idő, a mit a házasságtörésről írottak olvasására fordítottak.

A titokzatos tolvaj.

Írta: Máthé Miklós törzsrőmester.

A nyomozó csendőr egyszer-másszor olyan helyzetbe is kerül, hogy elkövetett bűnügyek nyomozásánál nemcsak a tettest, hanem a káros is keresnie kell.

Rendes körülmények között ugyanis, valamely bűncselekmény elkövetését a sértett vagy megbizottja az őrsőn, vagy valamely szolgálatot teljesítő járőrnel szokta bejelenteni. Ilyenkor aztán a sértett megkérdezhető vagy mindjárt a panaszátételnél, vagy még tüzetesebben a helyszíni szemlénél, hogy van-e valakire gyanúja és mily alapon. S eme körülmény ismerete, ha nem is vezet célhoz mindig, de nagyban megkönnyíti a nyomozó csendőr helyzetét.

Ha azonban a csendőr csak arról szerez tudomást, hogy itt vagy ott valószínűleg bűncselekményből származó tárgyak vannak elrejtve, de a hely tulajdonosa maga sem tud az ő birtokán elrejtett tárgyakról; vagy ha tud róla és be is jelenti, de nem tudja megnevezni azt, a ki hozzá vitte vagy tudta nélkül birtokán elrejtette, kétszeres munka vár a nyomozó csendőrre: a káros és a tettes kiderítése. És ez mindenesetre nehezebben megoldható feladat, mint a rendes körülmények között bejelentett bűncselekmény tettesének kiderítése; különösen, ha a káros hosszabb időn át nem vesz tudo-

Ha fáj a feje

ne tétoyázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migroint és fejfájást eltávolítja. — Árát K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készít Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesztén. Orvosok által ajánlva, Három doboznál úgy. postai szállítással.

mást megkárosításáról és így nem is jelentheti be azt. Nyen bonyolult dolga akadt a mult évek egyikében a kipesti örnek.

Ugyanis 1908. évi január havában G. J. kipesti ócaka-rongy-, bő- és vaskereskedő bizalmasan tudtára adta O. J. őrmester őrsparancsnoknak, hogy előző este, egy előtte teljesen ismeretlen egyén, több, valami csőhöz használható és csavarmetszésekkel ellátott részcsavarokat és csapokat hozott hozzá eladására. Nevezett azt is bejelentette, hogy ő, a felajánlott árukból, az időbeli körülményekből és abból is, hogy az eladó igen jutányos árakat kért a tárgyakért, mindjárt tudta, hogy lopott tárgyakról van szó, mégis, nehogy az ismeretlen máshoz vigye az elég értékes árut és hogy a csendőrségnek is jelentést tehessen, megvette a tárgyakat, abban a hitben, hogy mint az őrmester rendes beugója, hozzájárulhat a káros és tettes kiderítéséhez.

O. őrmester tudomásul vette a bejelentést és a bejelentővel elment annak lakására, a réztárgyakat megtekinteni. Találgatták ott mind a ketten, hogy mire valók és honnan származhatnak azok a részcsapok és csavaros csőalkatrész tárgyak, de sehogyse tudtak rájönni, hogy hol és mire használhatnak olyanokat.

G. J. ezután az őrmester felszólítására elmondta, hogy egy középtermű, középkorú, barna, sovány, himlőhelyes arcú egyén hozta a tárgyakat hozzá és oly óvatos volt, hogy kikísérni se engedte magát, mire pedig utána nézett, az est sötétjében nem tudta felfedezni, hogy merre ment. S hozzátette még, hogy nem kipesti, hanem teljesen idegen, a környékbeli falvak valamelyikéből való lehetett az illető.

O. őrmester abban a reményben, hogy a káros majd csak jelentkezni fog s akkor lesz kiinduló pontjuk a nyomozás megkezdésére, ezuttal semmi más intézkedést nem tett, csak éppen G. J.-t kérte fel, hogy a jelzett tárgyakat el ne adja és ha az ismeretlen még eljönne, valamely alkalmas módon értesítse őt vagy az őrsőt, az illetőt pedig valamiképen tartóztassa fel addig, míg ő vagy csendőrei közül valamelyik odaérkezik.

Pár hét múlva újra megjelent az ismeretlen hasonló feldolgozott réztárgyakkal a kereskedőnél. Ez, az elvált megbiztatáshoz hiven, sürgős dolgaival mentegetőzve, várakoztatni is akarta, de amaz kijelentette, hogy nem várakozik egy perczig se, hanem, ha tetszik, vegye meg azonnal, ellenben máshoz viszi. G. J. tehát újból megvette a tárgyakat, az árát kifizette és az ismeretlen el távozása után újból jelentést tett az őrsőnek.

O. őrmester mindjárt tisztában volt a helyzettel, hogy itt egy igen raffinált, óvatos tolvajjal van dolga, a kit nem lehet könnyen törbe csalni. Énnélfogva felkérte a kereskedőt, hogy ne is kíséreljezen tovább annak csalogatásával, hanem figyelje meg jól; a mit hoz vegye meg és gyűjtse össze és mindannyiszor jelentse azt az őrsőn is. Ezenfelül felkérte arra is, hogy jártában, keltében vigyázza az illetőt és ha valahol találkozna vele, igyekezzék annak kilétét megtudni és ezt, valamint a találkozás helyét, idejét és körülményeit az őrsel lehetőleg azonnal tudassa.

Ezekután összes alárendeltjeivel közölte az ismeretlen személyeirását s utasította őket, hogy úgy szolgálatban mint azonkívül figyeljék meg a lakosságát és ha hasonló kinézésű egyénre akadnának, annak kilétét és tartózkodási helyét lehetőleg feltűnés nélkül állapítsák meg és neki jelentsék be, vagy ha az alkalom úgy kínál

koznék, vezessék be utána a nyomozást azonnal és belátásuk szerint járjanak el. Ugyanigy tett ő maga is.

Ennek az eljárásnak azonban, daczára, hogy az ismeretlen rövidebb-hosszabb időközökben megjelent G. J.-nél hasonló árukkal, semmi eredménye nem lett. Lépre csalni nem lehetett, mert mihielyt a kereskedő várszoktatni iparkodott, azonnal távozni akart más kereskedőhöz. G. J. tehát mindannyiszor megvette és megtartotta az árukat.

O. őrmester és csendőrei is mindenütt érdeklődtek, puhatoltak az ismeretlen kiléte iránt; s miután a káros sem jelentkezett, felkeresték az örskörletben levő gyárakat, kérdezősködtek a gyárak vezetőségénél, hogy nem fordult-e elő hasonló lopás; megfigyelték feltűnés nélkül a munkásokat, de eredmény csak nem mutatkozott, nemcsak a gyanusított kilétére, hanem a károsra nézve se. Így aztán egész éven keresztül, majdnem minden második héten megjelenhetett az idegen a kereskedőnél s egy-egy csomó, 50—60 kilónyi rezet hozva hozzá, értékesítette azt nála, úgy, hogy mintegy 20 métermáza rez gyült össze az egész év alatt. A kereskedő már zugolódni is kezdett, hogy pénze haszon nélkül hever a bevásárolt holmokban s kérte az őrmestert, hogy tud-adhasson rajtok. Az őrmester azonban még türelemre intette.

Legfeltűnőbb csak az volt a dologban, hogy ugyan ezen idő alatt a káros sem jelentkezett, sem másunnan nem kerestek hasonló tárgyakat.

Csendőrségi nyomozásról, tehát szakdologról lévén szó, nem hallgathatok el egy megszívlelendő megjegyzést.

A kipesti örnek ugyanis, mikor már látta, hogy a gyanusítottat az ismertett módszer szerint, hamarosan kézre nem keritheti, a káros kilétét kellett volna első sorban kideríteni. Még pedig, miután ők magok nem ismerték fel a teljes bizonyossággal lopás útján szerzett réztárgyak mire és mely helyen való alkalmazását, akként, hogy az örskörletben levő gyárakban az említett rézdarabokból egy párt bemutatnak volna s az ily helyeken alkalmazott gépészek és szerelők közül valamelyik felismerte volna, hogy azok nem egyebek — a mint hogy később ki is derült, — mint a vasuti kocsik csüttestjeinek összekötetésére szolgáló részcsavarok és csapok. S ha már ezt megtudták, mindjárt megtalálták volna a káros is a MÁV. személyében és annak egyik vagy másik építő- vagy javító-műhelyeiben utána kutatva, megtalálták volna a lopás színhelyét, ennek alapos és feltűnés nélküli megfigyelése mellett pedig, bizonyára rövid idő alatt leleplezhatték volna a gyanusítottat is.

Ez annál inkább jobb módszer lett volna a gyanusított kilétének felderítésére az általok folytatott nyomozási rendszernél, mert már előre belátták, hogy a kereskedő lakása körüli lesállás, tekintve a gyanusított határozatlan idejű megjelenéseit, teljesen meddő és czéltalan eljárás; s ugyanilyen volt az a reményük is, hogy Kipest nagyvezámu és folytonosan változó lakossága között véletlenül ráakadnak a gyanusítottra; s annál kevésbé remélhették ezt, mert Kipest a főváros szomszédságában lévén, ez utóbbinak elődjai, a sok kitiltott és ki nem tiltott csavargók, tolvajok, ismert előszeretettel vettek szállást rövidebb-hosszabb ideig Kipesten és határában a velök egyetértő, ismerős szaktársaiknál s egy-egy jobb fogás után odább állván, a

BUTOR

késspénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI. TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

sikeres ellenőrzést és felfedeztetést könnyen kikerülték.

És bizonyos az is, hogy ha a gyanúsított egyszer hirtelen beszünteti a jelzett réztárgyak szállítását, az általuk követett módszer szerint talán sohasem került

Mert hát végre is megkerült a gyanúsított és az ő révén a káros is; még pedig igen különös módon.

Az 1909. év február havában a kispesti csendőr-laktanyának, mint kincstári tulajdonnak, javítása és cserepezése vált szükségessé. Ezt megtudván az ilyenekkel

Arany János szobra Nagykőrösön, Strobl Alajostól.

volna kézre. De, mert G. J.-ben jó és megbízható nevőt sejtett és működésében hosszabb időn át zavarva nem lett, egész éven át csak hozzá hordta a jelzett dolgokat, míg végre rajta is beteljesedett az a mindenki által ismert közmondás: addig jár a korsó a kútra, míg egyszer eltörik!

foglalkozó iparosok, egymásután jelentkeztek O. őrmesternél, hogy a javítandó részleteket megtekintsék és a munkát felvállalják. Ez okból jelent meg a többek között Sztinyiszki János cserepező mester, kispesti lakos is. Ez az ember, mint később kiderült, több rendbeli lopásért és betörésért, már 11-szer volt büntetve a

összesen 16 és fél évi börtönt és fegyházat szenvedett el. Utóbbi büntetése letelte után, jelen eset előtt mintegy másfél évvel, Kispesten telepedett le, házat vett s mint megfelelő jó módban levő iparos, látszólag tisztességesen eldegált munkája után. Az őrs legénysége sem nevezett, sem előzetét nem ismerte s így történetét meg, hogy hasonló nyomozásoknál ügyet se vetettek rá. Ő pedig eme szerencsésjétől elvakítva, ismert mestersege mellett folytatta a már régebben megszokott lopásokat is. Sőt már oly merészségre vetemedett, hogy mikor legutóbb G. J.-nél járt, felhívta ezt, hogy legközelebb nagyobb mennyiségű reze lesz és mivel nincs ideje többször is eljönni, eljöhethet kocsijával egy előre meghatározott helyre és átvehetné egyszerre az egészet. G. J. erre, a már ismert okoknál fogva vállalkozott is és megállapodtak, hogy legközelebb a helyről, hol találkozni fognak, Sztrinyiszki értesíteni fogja. Ezt a kereskedő O. őrmesternek tudomására hozta.

Mielőtt azonban ez az értesítés megtörtént volna, mint említém, Sztrinyiszki a cserepezési munkálatok megtekintése miatt az őrsön járt. Míg e felett értekeztek, feltűnt Oláh őrmester előtt, hogy a lopásokkal gyanúsított személyleírás feltűnően ráillik a mesterre. Nyomban az az ötlete támadt, hogy a kereskedőnek feltűnés nélkül bemutattja. Ennélfogva újabb és bizonyosabb adatokat helyezvén kilátásba, harmadnap délután két órakor magához rendelte a mestert s ugyanazon időre odarendelte a kereskedőt is, hogy a mellékszobából figyelje meg az illetőt, hátha ez lesz a régen keresett egyén.

Igy is történt.

Sztrinyiszki a mondott időre megjelent s ott várt rá a szomszéd szobában a kereskedő is. Utóbbi mindjárt ráismert, hogy ez az ő embere. Alig várta, hogy eltávozzék, rögtön közölte az őrmesterrel felfedezése eredményét és azt is, hogy éppen aznap a kora esteli órákban, a kispesti határban adtak találkát egymásnak a már említett nagyobb mennyiségű réz átvétele, illetve átadása végett. Megnevezte a helyet is úgy, hogy a kiküldendő járőr nem téveszthette el.

O. őrmester erre, a mint eseteledni kezdett, három csendőrt magához véve, a találkánál megjelölt hely közelében, egy alkalmas helyen lesbeálltak s az éppen arra jövő Sztrinyiszkit és a kereskedőt feltartóztatván, kérdőre vonták, hogy mit visznek. Több mint 100 kilogramm réz volt a kocsin, melyre nézve a kereskedő igazolta, hogy a cserepezőtől vette, ez pedig azt állította, hogy csak kevéssel előbb vette egy ismeretlen embertől.

A járőr tudta, hogy ez nem igaz és visszakisérte őket a Sztrinyiszki lakására s ott azon melegében alapos házkutatást tartván, még öt és fél métermázsas rezet és egy nagyobbfejű francia kulcsot találtak az egyik kamrában, mely utóbbiról kiderült, hogy a rézcsapok és csavarok leszedéséhez használtatott.

Erre G. J.-t egy csendőrrel elbocsátván, utóbbinak meghagyta, hogy a községből egy erősebb előfogatot a nagymennyiségű réz beszállítására küldjön ki s adlig is míg ezzel beérkeznek, a kereskedőnél felhalmozódott réztárgyakat is szállítsák a községházához. Sztrinyiszki arról, hogy a kereskedőnél levő dolgokról is tudomása van a járőrnek, még mitsem tudott, tehát a kikérdezésnél egyszerűen azt állította, hogy a nála talált nagymennyiségű rezet a kőbányai petroleumfinomító gyár-

ból lopta s hogy annál többet nem is lopott. Mikor azonban a községházához érve meglátta az egész éven át eladogatott rezet egy csomóban, beismerte, hogy azokat is ő lopta az előbb megnevezett helyről.

A kőbányai petroleum-finomító gyárban természetesen mit sem tudtak a dologról, mert a tárgyak nem onnan valók voltak, hanem mindjárt felvilágosították a nyomozó járőrt, hogy a rézanyag csakis a vasutttól való lehet, mert a vasuti kocsik fűtőtestjeinek csapjai és csavarjai azok.

Ebben az irányban való majdnem öt napi nyomozás után aztán megállapította a járőr, a Sztrinyiszki konok tagadása ellenére is, hogy az összes lopott holmik a Budapest-Czegléd között közlekedő vasútvonal melletti javító műhelyben veszteglő kocsikról való, melyek közül vagy 80 darab volt teljesen leszerelve s a MÁV. becsülése szerint körülbelül 50 mm.-ra volt tehető az ellopott rézanyag.

Sztrinyiszki ekkor beismerte az egész lopást és előadta, hogy azonkívül, a mit a G. J.-hez hordott, meg M. és H. ócskavas-kereskedőkhöz is s állított nagyobb mennyiségben. S tényleg ezekben is mintegy 14 mm. réz- és vasanyagot találtak elő. Mindezekeken felül pedig, ott a lopás színhelyéhez közel, még mintegy nyolcz mm. volt elásva a földbe, a melyekre nézve szintén beismerte a tettes, hogy ő ásta el azzal a szándékkal, hogy apránként majd beszállítja a kereskedőkhöz.

A MÁV. az ellopott 42 mm.-nyi réz- és vasalkatrész árát 13,000 koronára értékelte.

A hossza nyult és kitartó nyomozás ezek szerint mégis meghozta a kívánt eredményt s miután a MÁV. is elismerte, hogy ehhez a G. J. által szolgáltatott adatok segítettek az őrsöt, megfelelő kártérítéssel honorálta a kereskedőt; ellenben az M. és H. özéget, melyre az orgazdaság rábizonyult, Sztrinyiszki a jól megérdemelt büntetésbe is magával rántotta.

A méhészet hajdan.

III.

Mátyás király idejében a jobbágyság — annak a reményében, hogy a népszerű király nem kötelezi őket a méntartást terhelő szolgálmányok teljesítésére — itt-ott szándékosan elmulasztotta azt. Ámde Mátyás elrendelte, hogy a papokat egyházi, a nemeseket pedig úri járandóság illeti és hogy ezt annál nagyobb mértékben élvezzék a jogosultak, a jobbágyság méz- és viaszadózási képességének a fokozása végett szigorúan megparancsolta a hatóságoknak, hogy minden módon serkentsék a népet minél több méh tartására.

ÉLELMISZEREKET

legjutányosabban szállít :::

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég
BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1. SZÁM.

Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

Arany János nagykőrösi szobrának leleplezése. — A leleplezés. Arany János epertája. A vén gulyás, a szobor mellékalakja. A közönség.

De nem is lankadt a jobbhátság a méhészkedésben. Egy-egy jobbhágy méhece — főleg a XIV—XVII. század körén — valóságos vagyont képviselt. A zsellér kunyhója körül, a jobbhágy telkén, a kolostorok és papok kertjeiben s a nemesi kuriák udvarházaiban, parkjaiban mindenütt ott döngöcsélt a méhek serege.

A mébtermékek hazai fogyasztása mai szűkegletünknel is nagyobb arányú volt ugyan, mégis méz és viasz s ezekből produkált készítmények a külföldre is bőven jutottak. A kolozevári, tordai, kézdivásárhelyi és brassói mézeskalácsosok Európa egész délkeletének az ilyenféle szűkegletét ellátták. Az erdélyi bíres mézeskalácsos Konstantinápolyban is fölötte kedvelt volt. Példa erre Bethlen Gábor erdélyi fejedelem odaküldött követének, Borsos Tamásnak az urához intézett levele, melyben arra kéri a fejedelmet, hogy küldjön a jóbarátság kedvéért mézeskalácsot a török basáknak.

A szerémi bábütők, viaszolvasztók és méhsörkésztők a délvidéket és a dunai országokat elégitik ki. A löcsei és rozonyói Lengyelországba küldötték készítményeiket. A besztrecsehányai, eperjesi, kassai és rimaszombati méz- és viasziparosok a belföldi piacokat özönlötték el. A soproniak és komáromiak pedig a nyugati országokban versenyeztek. Szűkegleteinek kielégítése végett Bécs is a magyar méhészetre és méhészeti iparra szorult.

Mézünkéből Bajorországba, Hamburgba, sőt Amerikába is sokat kivittek.

Méhsörparunk fejlettebb volt, mint más országoké. A magyar méhsör annyira kedvelt volt a külföldön, hogy a löcsei, rozonyói méhsörkésztők I. Ferdinándtól nyert külön szabadalom révén a németországiakkal győztesen versenyeztek.

A eilány, vagy rosszul kezelt boroknak mézzel eszközölt javítása is régóta szokásos volt.

Az ipar és kereskedelem mai fejlettsége idején is bámultunk kell azon, hogy mekkora forgalmat mozgott az akkori méhészet. Példa erre a következő eset: Kassa egyik bábütője — egy 1725-ben folyt pörből fennmaradt írások igazolása szerint — 82 ezer mézeskalácsosal küldötte legényeinek egyikét a vásárokra oly megegyezéssel, hogy a nyereségen egyenlően osztozkodnak; de a legény csak 55 ezer mézesbifot adott el, a mi miatt támadt gerjedelmét pörbe öntötte a mester.

Erdély méhészete az akkori viszonyok szerint virágzásának a teljességét érte el. Mint nagyjelentőségű nemzetgazdasági tényezőt, I. Rákóczi György fejedelem legmondosabb ligyelemre méltatta. Fejedelmi bevételének a gyarapítását szolgáló gondoskodásai közt a méz- és viaszkereskedelmet monopolizálta. Az erdélyi rendek azzal a kikötéssel járultak előbe, hogy a monopólium jogát kizáróan csak I. Rákóczi György élvezhesse.

Ebből visszaélések is származtak, mert a méz összeszedésével meglázott emberek nem a legméltányosabban lántak a méhészekkel; de a nép zsarolását sujtó kézzel törölte meg a fejedelem.

Neki is, valamint a trónon utána következőknek, II. Rákóczi Györgynek nagyszabású méhészete volt, melyet a magyar méhészet történetében tisztes helyen emlegetett Horbi Miklós, a fejedelmek méhészmestere, az akkori fogalmak szerint nagy tudással gondozott.

A Rákócziaknak a méhészetre irányult figyelme s a méz- és viaszkereskedelmét monopolizálása minden kétséget kizáróan bizonyítja, mennyire jövedelmező volt akkor a méhtartás.

A cukor használata még mindig ismertelen, ennél fogva a mézfogyasztás a maiboz képest csaknem hihe-

tetlen arányú s a méz értéke olyan magas volt, a minőt aligha ér el valaha. Ime néhány példa erre:

A Miksa császárt magyar királlyá koronázó országgyűlés 1563-ban egy köböl búzaliast arát 20, egy pint mézét pedig öt dénárban állapította meg.

Brassó piacán 1572-ben egy kupa zsír öt, egy kupa méz 18 dénár.

Érdekes följegyzés a brassói szászokról, hogy Sándor, moldvai fejedelemnél 1564-ben mézeskalácsosal bizelgik be magukat, 1572-ben meg már igaz búságuk és ragaszkodásuk őszinte jeléül Báthori István gazdag megvendégelésével hivalkodnak, mely alkalommal nagymennyiségű méz fogyott a lakomán.

A városok levéltáraiban őrzött régi számadások tételei közt itt vámbevétel, ott adófizetés, másból beazedett bírság ezimén szerepel a méz, vagy a hivatalos lakomán elfogyasztott mézről számol a magisztrátus.

Mindenütt kapva-kaptak a mézen. Az idegenek, kivált a törökökivel idején a basák s az osztrák zsoldosok és parancsnokai korestek és találtak módot és jogczimet a méz megszerzésére.

Weber Dániel, osztrák hadbiztos a körösiökre 1668-ban 200 akó mézszaroztot vetett ki.

Abdi, budai basa telhetetlensége ezt is túllicizálta. 1686 elején — hogy uralmának hanyatlásától féltő lelke még egyszer felrengjen a magyar nép gyöttrésében — Körösre 1000, Kecskemétre 2000 akó mézszaroztot vetett.

Glöckelberg gróf, osztrák ezredes már kevesebbel is beérte ugyan, de állandó járulékként szabta ki mézszűkegletének a bezolgáltatását és Kecskemét tanácsának 1696-ban keményen megparancsolta, hogy neki hetenként 1 pint mézzel kedveskedjék.

A török soha el nem mulasztotta, hogy a keleti életrendjéhez annyira szűkeges mézét bármiképpen megszerozze. Az ország megszállott területein mézadót vetett a magyarra; minden kigondolható ezimén zsarolt mézet a néptől; a budai piacon mézért árulta a magyar foglyokat, egy pint méz volt egy-egy fogoly ára. Ne az ember szégyenletes árúhabocsajtásán és csakélyre hecsülésén botránkozunk meg most, hanem a méz értékének a magasraszókkenésén csudálkozzunk. Mellesleg megemlítve: ám a hol alkalma nyílt a magyaroknak, bezzeg segítségül vette a kis méhet is a török ellen, s nem egyszer történt, hogy a fosztogató, vagy ostromló törököt is, mint pl. Murád szultán hadát is Székesfehérvár ostrománál a közjük zúditott méhkasok lövéselt serege riasztotta el és kónyszerítette összeveszett megfutamodásra.

A méhecek megadóztatásában roppant zsarolással járt el a török. A nép kedve még sem lanyhult a méhészkedés iránt, mert a dézsmaszolgáltatás és a török fosztogatás mellett is nagy hasznát látta a méhészkedésnek.

Hogy az előkelőségek is milyen számottevő jövedelmet élveztek a méhészetből, eléggé bizonyítja az a példa, hogy Apaffy Mihályné méze értékesítéséből szerezte össze török fogságba esett uráért a váltságdíjt.

A méhészarányú méz- és viaszszűkegletet a sok száz-ezerre menő köpük bőven ömlesztették. A mezőgazdasági rendszer más volt. A természetet folyton meg-megújuló és gazdagon változatos ékessege állandóan dús legelője volt a méheknek. A földműves ekéje csupán a család élelmezésére szűkeges gabona termelése végett törte föl a határ kis részét. Erdő, liget, rét és kaszáló sokkal több volt. A szabályozatlan folyók kiöntései után bújta möhögölök támadtak. Az esők járása arányosabban megözlött volt. Kora tavasztól késő őszig soha ki nem apadtak a mézforrások. Embernyi ember lett légyen, a

ki űszszel egy-egy megemelt kas torbe alatt nem ros-kadozott. Az udvarháznak olyan dísze volt a méhes, mint urának a tisztesség. Főnemes és paraszt, földesúr és jobbágy egymással versenyzett a mébtartásban.

A méz és viasz nélkülözhetetlensége szilárdabban tartotta magát, mint valaha. A kapzeiség és kűfárkodás démona ott incelkedett már azonban, hogy a becsületes iparkodáson szeplőt ejtsen. A szepesi kamara 1693-ban bamiseltással vádolja a kasai viasziparosokat. A mézbamisítás becatelen szokása is több helyen gonoszokodott. A hatalom közbelépésére volt szükség, hogy ceirájában elfojtsa a gazságokat. De az ipar meg-lendült fejlődésével szemben hamarosan hiábavaló erőködésnek bizonyult a jó szándék.

A méhészek érdekeinek a védelmezését célzó rendelkezéseknek megvolt azonban a kívánt hatásuk. Az árak és vámtételek szabályozása, a méhesekben elkövetett kártételek szigorú megtorlása és a mébtolvajok drákói büntetése kormányzási gondoskodáshoz tartozott.

Nagyon érdekes az a helyes felfogásra valló rendelkezés is, mely a rablóméh pusztítását nálunk már a XVII. században szigorúan tiltotta.

Sajnos, hogy a mébtartás emelkedettségének ezen a szép során itt-ott olyan jelenségek mutatkoztak, mik a méhészet hanyatlását rövid időn föltartóztathatatlanná tették.

A nád-, majd a répacukor ismeretessé lesz és elfoglalja a méz előkelő helyét. A méz, mint az életre és egészségre egyedül jótékonyan ható édesség helyett a spekuláció számtalan okból kifogásolható gyártmányaitól szédül a fogyasztóközönség. A méhsőr üdítő hatásában sem talál már élvezetet az egészség pusztítását kereső önámítás, hanem az árpasör bódító mámorában kéjleg.

A viszonyok változásának már ezen az átmeneti idején is nagyot esett a méz és viasz ára. Ezért és a méhtörzsek nyomasztó megadóztatása miatt (Pest vármegye 1700 ban egy-egy méhkasra 2 $\frac{1}{2}$ dénárban kivett hadi adóval nyomorgatja a méhtulajdonosokat) mindenfelé lanyhult a méhészkedési kedv. Sokan alábbszállították méhtörzseik számát, mások egészen fölbagytak ezzel a foglalkozással.

A földesurak, kik a méz- és viaszdzsma csökkenésével károsodtak, nehéz következményű kikötésekkel kényeszerítették jobbágyaikat a méhtartásra. Az erre kötelező szorítás a hatóságok részéről sem hiányzott. Ezeket különben is kogyvezetés terhe alatt királyi rendelet utasította erre, valamint a mébtartás nehézségeinek az elhárítására.

Mária Terézia üdvös intézkedéseinek kell tulajdonítanunk, hogy ismét megmozdult a tevékenység, mely hazai méhészeitünk újra élesztésén törekedett. Ő bizta meg Magyarországot méhészeti ügyeinek az igazgatásával Toldi Józsefet, az akkori méhészek legjelesebbikét, kinek működése méhészeitünkre hasznos és eredményes volt.

A Mária Terézia alapította bécsi méhészeti iskolát több magyar méhészt is megtekintette, hogy Janscbától gyakorlati ismereteket szerezzenek és azokat itthon értékesítsék.

Perlesz gróf, Mária Terézia kormánybiztosa, a temesi bánéság méhészeiből 1765-ben társulatot alakított, melynek főleg az volt a célja, hogy kifogástalan mézet juttasson forgalomba. Sajnos, hogy érdeklődés biján hamar fölcsúszott a hazai méhészek legelső szövetségése.

A XVIII. század alkonyán és a XIX. század elején ismét virágozó volt hazánk méhésze. Az életgondokkal

megterhelt zsellér, a komoly mezőgazda, a ridog bar-czos, a jámbor pap és a könnyüéletű nemes sorra újból odaadón gondolza kedvelt méheit. Egy-egy méhe-sen 2—300 kas népe zsongott, sőt 600 kasos méhe-seket is emleget a krónika.

Érdekes tudni, hogy az Erdélyben kasonként szokásos 3 kr. adót 1772-ben 47,167 kasra vetették ki, de mint-hogy a 10 kasnál nagyobb méhesek tulajdonosai föl voltak mentve az ilyen adózástól: Erdély akkori mé-lállományát félmillió kasra becsülték. A megadóztatásnak ez a módja azt célozta, hogy kiki minél hamarabb szaporítsa méheinek a számát legalább tízre.

A méz- és főleg a viaszkereskedelem hazai és külföldi forgalmának annyira jelentős középpontja volt Rozanyó, hogy a méhtermékek börzei árjegyzésében most is ott szerepel a „rozanyói” jelző. Kivitelünk abban az időben volt tán a legélénkebb. 1790 ben ceupán Fiumén át 196,667 forint értékű méz és viasz ment ki bazánkból. 1796-ban pedig 759,896 forint és 32 kr. érkezett be a világpiacra küldött méhtermékeinkért.

A méhészet jövedelmezősége indította Festetich György gróft 1797-ben arra, hogy a méhészetnek a tanítását és gyakorlati elvételését az általa alapított keszthelyi Georgikumban elrendelte és ennek az ellátására Pethe Ferenc személyében méhészmestert alkalmazott. Ezen a példán a többi gazdasági intézet és más iskolák is fölbuzdultak a méhészet tanítására és az életbe kikerült ifjuság lelkesen terjesztette a hasznos foglalkozást.

KÉPEINKHEZ.

Arany János szobra Nagykőrösön.

Kegyeletes ünnepet ült a napokban Nagykőrös város közönsége. Annak emlékére ugyanis, hogy Arany János bosszabb ideig tanárkodott az ottani gymnasiumban s legsikerültebb költeményei nagy részét ott írta, szobrot emeltek a nagy költő-tanárnak, a melyet a mult hó 25-én lepleztek le társadalmi és irodalmi kiválóságaink s a nagy költő emlékének megünnepelesére összegyűlt díszes közönség jelenlétében. A bronz mellszobor, mely Strobl Alajos szobrásztanár egyik legsikerültebb alkotása, baraszi kőből készült három és fél méter magas tal-pazaton áll; ugyan ilyen kőből van a szobor mellék-alakja: a „Vén gulyás” is, a kit a nagy költő ugyan-ilyen című költeményében megénekelt s a ki életében Nagykőrös városának hosszú időn át számadó gulyás volt s mikor 110 éves korában meghalt, a nagykőrösi gazdák azzal tisztelték meg, hogy a pótbaraszi-i pusztai gulyásbázból feketével bevont s 36 pár cimeres ökörrrel buzatott észás szekéren szállították baza Nagykőrösrre. A szobrot és a leplezés egyes mozzanatait olvasóink-nak a jelen számunkban bemutatjuk.

HIREK.

Adományok. A csendőrségi internátus javára újabban a következő adományokat vettük: az újvidéki szárny 249.70, melynek gyűjtő ivén a következők adakostak: Hajdó Márton főhadnagy 3, Vass Mihály jörm. 2, Keresztesi György jörm. 2, Nagy Gábor örsv. 2, Tancsik János cz. örsv. 1, Raksányi Vilmos esendőr 1, Bujáki József esendőr 1.50, Pallagi János pr. esendőr 2, Pálfi Péter cz. örm. 6, Marlon Vincze cz. örsv. 1, Tokuresik József, Mazura Károly és Valentik János esendőrök

1—1, Baranyi András örm. 3, Dégi Péter cz. örsv. 3, Kiss Mihály csendőr 3, Hajdú Sándor pr. cs. cz. örsv. 2, Herczeg József pr. csendőr 2, Nyiri Sándor örm. 25, Matheisz János cz. örsv. 10, Kenderesi Bernát cs. cz. örsv. 2, Nagy Lajos jörm. 2, Belényesi István cz. örm. 2, Nyitrai Károly cs. cz. örsv. 2, Illés István csendőr 1, László János örsv. 1.50, Tóth Vincze cs. cz. örsv. 1, Krammer Antal csendőr 1, Balogh József cz. örm. 1.50, Biró Barnabás cz. örsv. 1, Venczel Lajos cs. cz. örsv. —.50, Petrovics Márton Mihály csendőr —.50, Gergely Sándor pr. —.50, Petőfi Sándor örsv. —.50, Erős Károly és Radnics Márk csendőrök 1—1, Hornyák János csendőr 2, Palátka István cz. örm. 1.50, Lukácsi István cz. örsv. 1, Lénárt Sándor és Gera Ferencz csendőrök 1—1, Zengl József pr. cs. cz. örsv. —.20, Németh Ede és Góznér Mátyas cz. őrmesterek 1—1, Szlepcsev Pál cz. örsv. 1, Zellich Pál örm. 3, Krájinik József és Benedekfi László cs. cz. örsvezetők 2—2, Székely Jenő csendőr 1, Vaszelinov Sebők cz. örm. 3, Bóné Sándor cz. örsv. 2, Soós Miklós cs. cz. örsv. 3, Fodor Mihály csendőr 1, Kiss József cz. örm. 3, Ungi Mihály cz. örsv. 2, Stegeranu László cs. cz. örsv. 3, Knaut Henrik és Petőfi Sándor csendőrök 1—1, Zalavári István jörm. 5, Szentmiklósi Móricz cz. örsv. 2, Farkas Károly cs. cz. örsv. 1, Butala János csendőr 1, Telek Miklós pr. cs. cz. örsv. 1, Válka Pál cz. örsv. 1, Mudrák László cs. cz. örsv. 1, Szing Ferencz csendőr 1, Kovács Márton pr. cs. cz. örsv. —.50, Hegedüs János jörm. 2, Soós Antal és Horváth István cz. örsv. 2—2, Ketta Illés cs. cz. örsv. 1, Markó Mihály cs. cz. örsv. —.40, Berta János cs. cz. örsv. 2, Spatoszki János cs. cz. örsv. 1, Bor Pál, Bedőcsi Pál és Farkas Miklós csendőrök 1—1, Szádkó Lajos, Szata József és Mészáros István csendőrök —.20—20, Csöke István csendőr 1, Gallusz Imre, Kászonyi Gergely és Bozó János csendőrök —.20—20, Bánfi Sámuel, Brandt Tamás, Koloszar József, Ekes Sándor, Szabó József, Murekán Sámuel, Lakó József és Papp Tivadar csendőrök 1—1, Tóth Géza és Kovács János csendőrök —.50—50, Holló János örm. 2, Balogh Mihály cz. örsv. 1.50, Zagy József pr. csendőr 1, Vidóczy János cz. őrmester 5, Csánádi István cz. örsv. 2, Provcis Lukács és Dobos Lajos csendőrök 1—1, Nemes Pál cz. örm. 4, Nagy György cz. örsv. 1, Ács Gergely cs. cz. örsv. 2, Kiss József csendőr 1, Gál Ferencz cz. őrmester 2, Dezső Ferencz cz. örsv. 1, Csépentő Imre pr. cs. cz. örsvezető 1, Ókrös János cz. örm. 3, Nagy Károly csendőr 3, Hegedüs József csendőr 2, Nagy János cz. örm. 1, Petrovics Sándor cs. cz. örsv. 1, Puskás Ferencz cz. örsv., Back Mihály, Cseh József és Paulovics Lajos csendőrök —.50—50, Kez Páter jörm. 1, Hegyesi Gábor cz. örsv. 1, Szanku János csendőr és Graczol J. pr. csendőr —.50—50, Csiszár István cz. őrmester 1.50, Vizi György cz. örsvezető, Máté György, Tóth Péli József VI. és Erhardt János csendőrök 1—1, Schlecht Mihály cz. örm. 1.40, Gróza János cs. cz. örsv., Radakovszky Jeremiás, Jónás csendőrök és Talmácsi Imre pr. csendőr —.20—20, Barna Mihály cz. örm. 2, Oláh Péter cz. örm. és Kövári János cz. örsv. —.50—50, Lóth Ferencz cs. cz. örsv. —.40, Simon József csendőr és Fancsali Bujdosó József pr. csendőr —.30—30, Hereszt József járásőrmester 2, Rozsnyai J. cz. örsv., Mayer Mihály, Kiss József, Hegedüs Gyula cs. cz. örsvezetők, Zelity József, K. Szűcs

Gáspár, Hardt István, Szabó György, Szabó István csendőrök, Grünvalszky Károly cz. örm., Ötvös Miklós, König Károly cs. cz. örsvezetők, Kajtár Sándor, Lukács Kálmán, Mudura György, Horváth Lajos, Schreiner Márton, Nagy Mihály, Szabó Barnabás, Nagy Miklós, Zsigmond Sándor, Takács Dénes csendőrök, Farkas János I. cz. örm., Kapusi György és Vánca Sándor cz. örsvezetők 1—1, Lukocsán Jakab cz. őrmester 2, Vörös Imre cz. őrmester 1.50 és Titz József csendőr —.50. A budapesti pótszárny részéről: Jakab Sándor százados 5, Ambrus Gyula hadnagy-számvivő 4, Molnár Károly számvivő-tiszthelyettes, Dutkon Lajos, Csipkala István, Tőke Sándor, Huber Ferencz törzsőrmesterek, Horváth György, Kovács György őrmesterek és Keresztély Domokos cz. őrmester 3—3, Báthory Lajos őrmester és Ócsödi Gábor örsvezető 2—2, Bodroghy Árpád, jókai körjegyző gyűjtése Nagyjókáról 5.40, Ottava Nándor örm. gyűjtése Magyarbodzakrásznáról 5, Farkas Imre jörm. Hátszeg 2, Szűcs Lajos örsv. neje Volócz 17, csendőrörsök: Jóká 10.50, Ósancz 4 korona. Az eddigi gyűjtések 3298 korona 61 fillért eredményeztek.

Ellenszegülés. Németh Ferencz örsvezető és Kéri Károly csendőrből állott dékánfalvai őrbeli járőr, Tóth Mihály dezserlaki lakos ellenszegülővel szemben, szeptember 25-én a zalamegyei Györgylakán szuronyfegyvert használt és azt súlyosan megsebesítette.

Gyászhir. Dumbovich Emil nyug. csendőrezádos szeptember 26-án Budapesten meghalt. Temetése a cs. és kir. 17. számú helyőrségi kórházból, a római katolikus vallás szertartásai szerint, bajtársainak részvétele mellett, katonai pompával, szeptember 28-án délután 3 órakor ment végbe. Nyugodjék békében!

KÜLÖNFÉLÉK.

A világító kő. Az európaiak minden fölfedezés elsőbbégét maguknak szeretik tulajdonítani. Ebben pedig nagy igazságtalanság rejlik azokkal a keleti, különösen ázsiai népekkel szemben, kik közt nagy tudósok, megfigyelők éltek már az európai kulturát megelőzően is. Így többek közt magunknak tulajdonítottuk a világítókövek első fölfedezését is, pedig ez a dicsőség is másokat illet meg. Egy japán, névezint Sü Nogh, mint a hogy ezt egy japán-kinai-encziklopédia jelzi, sok-sok évvel előzte meg az olasz szaszt, Vincens Casciarolot, kit ma mint a világítókövek fölfedezőjét ismerünk. Ez a japán, a hagyomány szerint, egy olyan ökröt festett-mely mindennap elhagyta a papírost, a melyre festve volt, elment legelni, s csak este tért vissza, hogy megszokott helyén, a vásznon aludjék. Ez a kép a Sung-dinasztia (976—998 K. u.) uralkodójához, Tai-Tsung-hoz került, a ki udvari embereit gyönyörködtette a képpel és fölvilágosítást kért tőlük. A magyarázatot senki sem tudta megadni. Végül akadt egy buddhista pap, a ki a vándorló festett ökr mibenlétét megmagyarázta. Az ökr, úgymond, olyan anyaggal van festve, a mely világító-anyagot tartalmaz s a melyet Sü Nogh az osztrigahéjból állított elő. A fényes napon a foszforeszkálás nem volt látható és ez a körülmény arra a gondolatra terelte őket, hogy az ökr legelni ment. Este azonban, mikor a foszforeszkálás ismét jelentkezett, mondták, hogy az ökr visszatért aludni.

Csusz, kőszvény, reuma
ideges fejfájás, hűlés,
idegbaj, mindennemű
csontbántalmak ellen
kiváló hatásnak bi-
zonyult szer

AZ ERŐSÍTETT

CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Ezrekre menő hálaíratok bizonyítják, hogy mily kiváló hatása van. Valódi csak nálunk kapható, Kis tégely 1 K. nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség
beküldése után vagy után-
vétel küldve

Szenthe Lajos gyógyszer.
Budapest, Damjanich-utca 2.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőségnevtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes esetekben válaszol, ha a válasz, kényeségénél fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézősködéseknek eleje véteessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

N. M. Segesvár. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre. Egy koronás bélyeg helyett — valószínűleg tévedésből — csak öt darab 10 filléres levélbélyeget küldött, a melyeket lapunk javára bevételőztünk.

F. A. nyug. csendőr Parajd. Olvassa el lapunk 1908. évi 35. számának 416. lapoldalin közölteket.

K. D. cz. őrmester Zetelaka. Forduljon a fű tanítójához, a ki — ismerve a gyermeket — a legjobb tanácsokat adhatja. annyit azonban mi is mondhatunk, hogy ily korban csak ipariskoláról lehet szó. Hogy milyen iparhoz van legnagyobb kedve, töle kell megkérdezni. Az állami ipariskolákban díjtalan a kiképzés.

Árva. Ön továbbszolgáló altisztnak tekintetik, így alig hiszszük, hogy őcsépe miot esáldfontartó póttartalékba helyeztetnék.

A. Igen, a közigazdálkodás torhéra, még pedig esetládó címen.

Kiváncsi járásőrmester. Bizony lefoglalják a fizetését. A tárgyaláson vagy személyesen köteles megjelenni, vagy magát ügyvéd útján képviseltetni, mert elleo esetben, ha még oly igazságos ügy van is, a bíróság elmakacsolja s kénytelen a következőket visolni.

Többeknek. A nagyváradi altiszti iskolába azok, a kik a továbbképző tanfolyam vizaga-jegyzőkönyve szerint arra alkalmasak, be lesznek vezényolva. Az altiszti tanfolyam f. október hó 1-én áll fel, de ha szükséges, egyes kerületi parancsnokságoknál is lesz altiszti tanfolyam.

Tiszamenti csendőr. 1. A büntető törvénykönyvben erre nincs §, a bíróságtól függ, hogy miért és mily büntetéssel sújtja. 2. Olvassa el lapunk mult évi 5., 13. és 6. számaink ezen rovatában közölteket. 3. Csak a csendőr tudja azt jól elvégezni, különben mindig a körülményektől függ.

O. J. 130. A magán uton szerzett iskolai bizonyítvány ép annyit ér, mint a rendez tanuló bizonyítványa. Előfordultak azonban esetek, hogy egyesek pénzért szoroztek maguknak bizonyítványt, a mely természetesen érvénytelennek lett nyilvánítva.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Orbán István ezimzetes őrmester, mert 1910. évi július hó 19-én Püspökhatvan község szélén a cséplés céljából összehordott gabona asztagok egyikének kigyulása alkalmával, faradtságot nem ismerő s meggondoltsággal párosult, higgadsággal vezetett oltás, valamint a bámuló és jajveszékélő lakosság folytonos buzdítása által az egymáshoz közel álló asztagok közt a tűz tovább terjedését megakadályozta s ezáltal nem csak 64 gabona asztagot mentett meg a biztosnak vélt pusztulástól, hanem egyszeramind férfias magatartásának és köteleességtudásának is igen szép tanujelét adta.

Markovics Horváth Mihály őrsvezető hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor tanusított kiváló buzgalmáért és igen eredményes tevékenységeért, alárendeltjeinek helyes neveléseért és befolyásolásáért, őrsének mindenkor példaszertü rendben tartásáért, nemkülönben példás magatartásáért.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Rác György őrsvezető, hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen a lefolyt évben, a közbiztonság terén kifejtett buzgó és eredményes működéséért, valamint az 1909. évi szeptember havában Százhalombatta községben a csendőrhárort megtámadott kóbor cigánybandával szemben tanusított férfias és bátor magatartásáért.

Mikics József csendőr cz. őrsvezető, 7 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes működéséért, valamint példás magaviseletéért.

Villamos és gőzörőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, hár, stb., míg **Roményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségetes díjtalanul. Kivétel a villáz minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerülendő.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. :: :: ::

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. sz. esendőrkerületi parancsnokság által:
Horváth Rózsás Imre esendőr, esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó tevékenysége és jó magaviseletéért.

Előléptettek:

Az 5 évi esendőrségi szolgálat betöltése után:

1910. évi szeptember hó 24-ével:

A m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:
Orbán Péter Pál, Borbély Antal, R. Dávid István, Assz-talos József és Papp Bándor II. esendőrök, esendőr címzetes őrsvezetőkkel.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel előléptetett:

a m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:
Szalai Lajos ez. őrsvezető, 1910 szeptember 14-én.
A m. kir. III. sz. esendőrkerület állományában:
Tinka Demeter ez. őrsvezető, 1910 augusztus 31-én.
A m. kir. V. sz. esendőrkerület állományában:
György István ez. őrmester, 1910 szeptember 5-én
és Gulyás János őrsvezető, 1910 szeptember 11-én.

Jelvény pótdíj.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 1910 szeptember 2-án kelt 87180/16. számú rendeletével, Purgely József, III. számú esendőrkerületbeli ez. őrsvezető részére a neki adományozott II. osztályu ezüst vitézségi érem után illetékes, napi 32 fillérből álló jelvénypótdíjat, 1910 szeptember 1-től folyósította.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. sz. esendőrkerület állományában:
Pauhovics János járásőrmester, Szabó Lajos ez. őrsvezető és Biró Imre esendőr 3—3, Lázár Kálmán őrmester és Szilágyi Lajos es. ez. őrsvezető 1—1 db 10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

a m. kir. IV. sz. esendőrkerület állományában:
Sztárossik Antal, Izsák Párkás, Kovács János V., Dunatos János, Hlinka Rezső, Kornestyán Antal, Kolika András és Vörös Kálmán esendőrök.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. sz. esendőrkerület állományában:
Lőrincz József ez. őrsvezető, Votány Máriaival 1910 szeptember 4-én, Bereczken.
Király József ez. őrsvezető, Kocsis Máriaival, 1910 augusztus 20-án, Kolozsváron.
A m. kir. II. sz. esendőrkerület állományában:
Szabó Márton I. őrmester, Kerekes Rozáliával, 1910 szeptember 4-én, Szegeden.
A m. kir. III. sz. esendőrkerület állományában:
Somogyi János ez. őrmester, Bálizs Erzsébettel, 1910 szeptember 1-én, Szenttamáson.
Purgely József ez. őrsvezető, Greskovics Rozália Juliannával, 1910 szeptember 3-án, Csongrádon.
A m. kir. V. sz. esendőrkerület állományában:
Bicsanovszky Tamás es. ez. őrsvezető, Medveczky Martinek Johannával, 1910 augusztus 25-én, Turdosinban.
Párkás István III. őrsvezető, Kubas Francziskával, 1910 szeptember 10-én, Csesztén.
Janek József ez. őrmester, Mutkovics Paulával, 1910 augusztus 23-án, Galgócson.
Kertész János őrsvezető, Untermayer Albinával, 1910 szeptember 10-én, Besztercebányán.

PÁLYÁZATOK.

Egy irnoki állás az edelőnyi kir. járásbírósnál. Fizetés pótdíjakkal 1400 korona, lakpénz 400 korona Négy középiskolai osztály. Feltekonyvi vizsga Kérvények a miskolci királyi törvényszék elnökéhez 1910. évi október hó 25-ig.

Egy irnoki állás a tatai kir. járásbírósnál. Fizetés pótdíjakkal 1400 korona. Szabályszerű lakpénz, esetleg természetbeni lakás. Hat havi előzetes bírósági próbaszolgálat. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Feltekonyvi vizsga. Kérvények a komáromi kir. törvényszék elnökéhez 1910. okt. 25-ig.

Egy hivatalos állás az ipolyvári kir. törvényszéknél. Fizetés 600 korona. Szabályszerű lakpénz, esetleg természetbeni lakás. Hatáskörrel 100 korona vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények az ipolyvári kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi nov. 5-ig.

Schwáb József műorás és ékszerész
Szabadka, Budics-u.

A m. kir. esendőrség szíves figyelmébe! Az a esendőr, aki órái, ókört órák vásárolni, egy kézperz mint részlete, forduljon olyan szöghez, amely rövid 1—2 év alatt kizárólag csak a esendőrségtől 120 fill. értékben részelt, ezen ell. merőből csak azérl érték el, mivel a sajtó kézből az bályzati óra egy hó alatt legfeljebb csak 5 peng. zot különböz. Keresni sziveskedjenek mintákat kérni. A mintákuk óra 11 koronától follel.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— esendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

A legújabb mintájú ruha és legyverzeli és tömegkönyvecskék raktáru-
kon készen kaphatók.